

Throwaway Packaging, Forever Chemicals

Persistente chemicaliën in wegwerpvoedselverpakkingen en -servies. Een studie in 6 Europese landen.

Het rapport 'Throwaway Packaging, Forever Chemicals' is gebaseerd op een Europese studie naar de aanwezigheid van poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) in wegwerpvoedselverpakkingen en wegwerpservies gemaakt van papier, karton en geperste plantaardige vezels. De studie werd uitgevoerd door 8 milieu- en consumentenorganisaties in Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Tsjechië, Nederland (Stichting Tegengif) en het Verenigd Koninkrijk.

Het doel van deze studie: inzicht krijgen in het gebruik van PFAS-chemicaliën in de verschillende typen voedselcontactmaterialen in Europa.

Grote foto:
Hamburgerpapier

Rechts boven:
Bowl van geperste
plantaardige vezels

Rechts onder:
Soepbeker van
geperste
plantaardige vezels

Foto's:
Marketa Sediva

OVER PFAS

PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) zijn een groep van meer dan 4000 chemische stoffen die 'forever chemicals' worden genoemd omdat ze niet of nauwelijks afbreekbaar zijn in het milieu. PFAS worden in veel verschillende consumentenartikelen toegepast om deze vet- en waterafstotend te maken. Denk aan outdoor kleding, de anti-aanbaklaag van koekenpannen en cosmetica.

RISICO'S VOOR HET MILIEU

PFAS zijn moeilijk afbreekbaar, verspreiden zich gemakkelijk in het milieu en zorgen voor bodem-, water- en luchtverontreiniging. Ze worden zelfs aangetroffen in zeehonden, ijsberen en poolvossen. In Nederland hebben lozingen van het bedrijf Chemours (voorheen Dupont) gezorgd voor verontreiniging van het drinkwater.

RISICO'S VOOR DE GEZONDHEID

Ook is er steeds meer bekend over de risico's voor de gezondheid. De Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA) concludeerde in 2020 dat vier chemische stoffen die tot de PFAS-groep behoren, het immuunsysteem ondermijnen en ervoor zorgen dat kinderen minder goed reageren op vaccins. En dat is zorgwekkend omdat PFAS worden aangetroffen in vruchtwater en borstvoeding. Dat betekent dat kinderen ook daadwerkelijk worden blootgesteld.

ONS ONDERZOEK

In de periode tussen mei en december 2020 hebben Stichting Tegengif en haar Europese partners in 6 landen 99 voedselverpakkingen verzameld. Het gaat hierbij om fastfood verpakkingen van papier en karton zoals pizzadozen en zakjes voor Franse frietjes van populaire fastfoodketens. Ook werden voedselverpakkingen uit supermarktketens verzameld zoals kartonnen verpakkingen van ontbijtgranen en pasta. Tenslotte werd wegwerpservies van geperste plantenvezels online besteld. De materialen werden door drie verschillende Europese laboratoria getest.

Belangrijke uitkomsten van het rapport

- 1 Het gebruik van **PFAS in wegwerpvoedselverpakkingen en -servies** is wijdverbreid in Europa.
- 2 De **hoogste PFAS-concentraties** werden gevonden in **wegwerpservies van geperste plantaardige vezels** die worden bestempeld als composteerbaar of biologisch afbreekbaar. Ook in Nederlandse producten gemaakt van suikerriet werden hoge concentraties PFAS aangetroffen.
- 3 **Verpakkingen van papier en karton bleken verontreinigd te zijn met lage concentraties PFAS.** Waarschijnlijk omdat in deze verpakkingen gerecycled papier en karton is gebruikt.

- 4 **Regelgeving werkt als een sterke prikkel voor bedrijven** om PFAS uit te faseren. In Denemarken is sinds juli 2020 een verbod op PFAS in voedselverpakkingen van kracht. Het is opmerkelijk dat in de zakjes voor Franse frietjes van McDonalds in Denemarken geen PFAS werden aangetroffen, terwijl dezelfde producten in andere Europese landen wel PFAS bevatten.

- 5 **Bijna een derde van de 99 producten** die zijn verzameld in Europa blijkt **opzettelijk behandeld met PFAS.** Bij een aantal producten werd zelfs een totale hoeveelheid PFAS gemeten die 60 keer hoger is dan het richtsnoer dat door de Deense overheid wordt gebruikt om te bepalen of producten opzettelijk zijn behandeld met PFAS.

- 6 **De aanwezigheid van PFAS** maakt voedselverpakkingen **ongeschikt voor recycling en composteren**, daarom vormen ze een belemmering voor een gifvrije circulaire economie.

AANBEVELINGEN

Nederlandse overheid

De Nederlandse overheid ontwikkelt momenteel samen met Denemarken, Noorwegen, Zweden en Duitsland een restrictievoorstel voor alle niet-essentiële toepassingen van PFAS. We roepen al deze overheden op om de gehele PFAS-klasse op te nemen in dit restrictievoorstel en ervoor te zorgen dat wegwerpvoedselverpakkingen worden meegenomen in dit voorstel.

Bedrijven

We roepen bedrijven op om PFAS uit hun producten te halen en niet te wachten op regelgeving en restricties vanuit de overheid. En om zich aan te sluiten bij de internationale beweging 'No to PFAS' van de Zweedse organisatie ChemSec, waarbij veel internationale bedrijven zich al hebben aangesloten.

Burgers

Roep bedrijven op om te stoppen met het gebruik van PFAS op de Nederlandse markt. Vraag je afhaalrestaurant of het PFAS-vrije verpakkingen wil gebruiken en neem waar mogelijk zelf herbruikbaar servies mee. Spread the word op social media en gebruik de #BanPFAS hashtag zodat meer mensen bewust worden gemaakt.

Naar het hele onderzoek →